

▪ decembrie 2011

noutăți

în cercetarea minorităților naționale din România

GUVERNUL
ROMÂNIEI

INSTITUTUL PENTRU
STUDIAREA PROBLEMELOR
MINORITĂȚILOR NAȚIONALE

400697 Cluj Napoca
Str. Gavril Muzicescu, nr. 5
Tel: 0364 103 154; 0364 116 261
Fax: 0364 103177
E-mail: office@ispmn.gov.ro
www.ispmn.gov.ro

▪ cărți

Barbu, Daniel: *Romii în discursul public românesc. Îndrumar de bune practici/Roma and the Public Discourse in Romania. Best Practice Guidelines. Romani CRISS, 2011. 68 p.*

Abstract. Lucrarea bilingvă elaborată de către profesorul universitar Daniel Barbu conține analiza manifestărilor antiroma în discursul public românesc. Se constată că în lipsa unei culturi politice a respectării demnității umane și a vocației responsabilității față de cetățean, exprimarea în arena publică a unor opinii încărcate de prejudecăți și dispreț la adresa romilor este acceptabilă și acceptată de către politicieni și vectorii de opinie, precum și de către publicul larg. Lucrarea reprezintă totodată un îndrumar dedicat politicienilor români. Astfel, pe lângă argumentele legale și istorice privind consecințele negative ale folosirii elementelor rasiste, xenofobe în discursul politic și public, la nivelul societății românești în ansamblul ei, lucrarea oferă și soluții concrete pentru asigurarea respectării demnității umane a membrilor grupurilor minoritare. Analiza este structurată în șase capitole, concentrându-se pe următoarele tematici: *Romii – o problemă politică; Romii – o dilemă constituțională; Romii – o victimă istorică; Romii – un test al calității democrației; Romii – o responsabilitate românească; Cetrebuie făcut?*

Publicația a fost realizată în cadrul proiectului *Mecanisme de monitorizare a politicilor publice și a discursului politicienilor privind romii*, implementat de Romani CRISS, cu sprijinul financiar al fondului Balkan Trust for Democracy.

Lucrarea poate fi găsită integral pe pagina web a organizației Romani CRISS:

http://www.romanicriss.org/PDF/Indrumar_de_adresare%20politicieni.pdf.

▪ reviste, articole

Anuarul Institutului de Istorie „G. Barițiu”, Series HISTORICA, tom L, 2011.

Abstract. Anuarul actual al Institutului de Istorie „G. Barițiu” din Cluj-Napoca conține patru studii care abordează fenomene legate de minoritățile naționale din România. În blocul tematic *Elite și identitate* apare studiul lui Mihai Adrian Panu intitulat *Strategii discursive ale extremei drepte în presa bănățeană interbelică: Cazul publicației „Svastica Banatului”* (pp. 141–153). Următoarele două lucrări sunt încadrate în blocul tematic intitulat *Istorie și identitate*: articolul *Concluziile comisiei de anchetă pentru „Cercetarea neregulilor săvârșite cu ocazia evacuării evreilor din Cernăuți” (1941)* elaborat de către Liviu Cărare (pp. 251–274), respectiv studiul *Hungarians Living in Romania between 1956–1965. Minority Status and Communitarian Identity* [Maghiari din România între 1956–1965. Statut minoritar și identitate comunitară] semnat de către Katalin Prunel (pp. 275–292). În blocul tematic *Dezbateri* apare studiul lui Dragoș Sdrobiș intitulat *Național și naționalism în educația românească interbelică (1918–1939)* (pp. 341–354).

Articolele anuarului pot fi descărcate de pe pagina web a Institutului de Istorie „G. Barițiu”: http://www.historica-cluj.ro/anuar2011_cuprins.php.

Katalog. Bücher der Rumäniendeutschen – Rumäniendeutsche Bücher 1990–2011 [Catalog. Cărți ale germanilor din România, cărți germane din România, 1990–2011], *Echo der Vortragsreihe, Sonderbeilage, nr. 77, 2011.*

Abstract. *Echo der Vortragsreihe* (Ecoul Asociației) este o publicație lunară a Asociației Germane de Cultură și Educație a Adulților, membră a Forumului Democratic al Germanilor din județul Caraș Severin. A devenit o tradiție ca an de an, în cadrul evenimentului *Zilele Literaturii Germane la Reșița*, să apară în cadrul revistei câte o ediție specială dedicată cărților de limba germană din România. Ediția specială nr. 77, cu titlul *Cărți ale germanilor din România, cărți germane din România, 1990–2011* a apărut cu 314 de pagini, care cuprind 1.603 titluri de cărți. Catalogul este unica întreprindere de acest gen din România și pune în evidență cărțile, apărute după evenimentele din decembrie 1989, care au ca autori germani sau au un conținut despre minoritatea germană din România. Cărțile evidențiate în catalog pot fi găsite pentru lectură sau cercetare la Biblioteca Germană „Alexander Tietz” din municipiul Reșița. La sfârșitul 2011, acest catalog a fost pus la dispoziția bibliotecilor și institutelor de cercetare din țară și de peste hotare, care au drept scop studiul minorității germane din România.

Țiu, Ilarion: Migrația ilegală a românilor în anul 1989. Aspecte socio-demografice. *Sfera Politicii, nr. 166, decembrie 2011, pp. 116–122.*

Abstract. În această cercetare profilul socio-demografic al emigrantului de cetățenie română din anul 1989 este stabilit prin metode cantitative. Datele au fost culese din *Notele de frontieră* redactate de către Securitate cu privire la evenimentele petrecute la granițele cu Ungaria, Iugoslavia, Bulgaria și URSS pe parcursul anului 1989, documente păstrate la Arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității. Pe lângă numărul transfugilor interceptați de către autorități, în aceste documente sunt înregistrate informații legate de vârsta acestora, ocupația și județul de proveniență. În cazul în care transfugii arestați aparțineau etniilor maghiară sau germană, și acest aspect a fost consemnat în documente.

Datele statistice arată, printre altele, că cele mai multe tentative de trecere ilegală a frontierei s-au înregistrat la granița cu Ungaria, majoritatea transfugilor aparțin etniei maghiare, provin din județe de pe granița de vest a României și au meserii lucative. Autorul sugerează că motivul principal al migrației este cel economic și nu cel politic.

Articolul poate fi consultat pe site-ul revistei *Sfera Politicii*: <http://www.sferapoliticii.ro>.

▪ proiecte, rapoarte de cercetare

Ancheta sociologică *Stereotipuri, prejudecăți și discriminare etnică: Perspectiva romilor, Romani CRISS, 2011*

Descriere. Cercetarea cantitativă a fost realizată pe bază de chestionar în perioada mai–iunie 2011, aplicat pe un eșantion reprezentativ la nivel național pentru populația de romi de peste 18 ani. Ancheta surprinde atitudinile și opiniile populației de etnie romă cu privire la cele mai importante aspecte legate de fenomenul discriminării, precum: importanța discriminării ca problemă socială în România; tipurile de discriminare cel mai des întâlnite în viața de zi cu zi; grupurile/categoriile sociale cele mai expuse discriminării; cunoașterea instituției publice responsabile de soluționarea cazurilor de discriminare; atitudinea subiecților față de declarațiile cu caracter rasist ale actorilor politici; atitudinea respondenților față de măsurile afirmative destinate grupurilor vulnerabile.

Rezultatele cercetării arată că: 1) în percepția etnicilor romi discriminarea este un fenomen larg răspândit în România; 2) subiecții se autopercep ca fiind cea mai discriminată dintre categoriile de persoane vulnerabile din România în raport cu care și-au exprimat percepția (femeile de etnie romă, persoane cu HIV, persoane cu orientare homosexuală etc.); 3) situațiile în care intervievații percep în cea mai mare măsură discriminarea se regăsesc în momentul angajării și în privința câștigurilor din muncă pe care le pot obține, respectiv s-au simțit discriminați în accesarea serviciilor medicale; 4) persoanele și instituțiile cu atribuții specifice în sprijinirea comunității rome, respectiv prevenirea și soluționarea cazurilor de discriminare sunt puțin cunoscute și înregistrează un grad scăzut de încredere; 5) în opinia intervievaților comportamentele și atitudinile discriminatorii ale persoanelor publice influențează negativ atitudinea generală a ne-romilor față de romi; 6) respondenții apreciază și susțin măsurile afirmative îndreptate către ei.

Studiul a fost realizat de către TOTEM Communication pentru Romani CRIS – Centrul Romilor Pentru Intervenție Socială și Studii în cadrul proiectului *Zurale Roma*, finanțat de Ambasada Regatului Țărilor de Jos.

Textul studiului poate fi accesat pe pagina web a Romani CRIS:

<http://www.romanicriss.org/PDF/Stereotipuri,%20prejudicati%20-%20perspectiva%20romilor%20cercetare%202011.pdf>

▪ simpozioane, conferințe, mese rotunde, workshopuri

Conferința Minoritățile naționale din România. Perspective juridico-instituționale și cultural-istorice, 8 decembrie 2011, Iași

Descriere. Manifestarea organizată de către Facultatea de Drept a Universității „Mihail Kogălniceanu” din Iași a fost una interdisciplinară, reunind reprezentanți ai organizațiilor minorităților naționale (Asociația Pro Roma, reprezentată prin președintele ei, d-na Margareta Herțanu și Comunitatea Evreilor din Iași, reprezentată de d-l Abraham Ghiltman), istorici (d-l conf.dr. Cristian Sandache), filosofi (lect.dr. Antonio Sandu) și juriști (lect. dr. Marius Bălan, lect.dr. Mihaela Roxana Prisacariu).

Subiectele abordate au fost centrate pe relația minoritate-majoritate, tema fiind explorată din ambele perspective. Pentru o mai clară imagine asupra evenimentului, prezentăm în continuare titlurile comunicărilor: *Romii în spațiul românesc* (Margareta Herțanu, președintele Asociației Pro Roma); *Din istoria comunității evreilor din Iași* (Abraham Ghiltman, președintele Comunității Evreiești din Iași); *Considerații privind cetățenia evreilor* (lect.dr. Marius Bălan, Universitatea „Al.I.Cuza”); *Considerații privind contribuția evreilor în cultura și civilizația românească* (conf.dr. Cristian Sandache, Universitatea „Mihail Kogălniceanu”); *Minoritatea italiană din România. O analiză semiotică* (lect.dr. Antonio Sandu, Universitatea „Mihail Kogălniceanu”); *Tratamentul preferențial ca mijloc și egalitatea efectivă ca scop în protecția minorităților naționale din România* (lect.dr. Mihaela Roxana Prisacariu, Universitatea „Mihail Kogălniceanu”). Dezbaterile s-au încheiat cu analiza semnificației și perspectivelor identității etnice diverse în contextul globalizator actual.

Programul conferinței poate fi accesat pe pagina web a Universității „Mihail Kogălniceanu”:

<http://www.umk.ro/images/phocagallery/cercetare/zileleumk/2011/confmin.pdf>

Conferința Învățarea limbii rromani – importanță și metode, 16 decembrie 2011, Târgu Mureș

Descriere. Conferința a fost organizată de către Centrul de Incluziune Socială pentru Persoanele de Etnie Romă din Târgu Mureș. CISPER a fost înființat în aprilie 2011 în cadrul proiectului *Crearea și funcționarea structurilor de asistență axate pe ocuparea forței de muncă – Centre de incluziune socială pentru persoanele de etnie romă*, proiect cofinanțat din Fondul Social European și implementat de către Asociația Pakiv România (beneficiar) în parteneriat cu Asociația Divers, Asociația Amare Phrala, Agenția pentru Dezvoltarea Resurselor Umane Pro Diversitate București și Mesogeiaiko Symvouleftiko Systema S.A. Cu ocazia conferinței a fost lansat și *Cursul online de limba rromani pentru începători* elaborat în cadrul acestui proiect de către prof. dr. Gheorghe Sarău și adaptat online de către o echipă de experți.

Mai multe informații în legătură cu proiectul menționat și conferință găsiți pe pagina web CISPER: <http://www.cis-rom.ro>, respectiv pe pagina web a Asociației Divers: <http://www.divers.org.ro>.

Conferința Multilingvism și interculturalitate în relațiile interetnice din România, 17 decembrie 2011, Târgu Mureș

Descriere. Conferința a făcut parte din programul intitulat *Poduri și Bariere în Relațiile Interetnice* organizată de către Asociația Divers în parteneriat cu Departamentul pentru Relații Interetnice al Guvernului României. Comunicatele prezentate în cadrul conferinței au fost: *Multilingvism și interculturalitate în relațiile interetnice* susținută de către Smaranda Enache, copreședinte Liga Pro Europa; *Metode de promovare a multilingvismului și interculturalității* de către Zoltán Soós, directorul Muzeului Județean Mureș; *Contribuția cercetării în domeniul minorităților naționale la relațiile interetnice* de către Iulia Hossu, cercetător la Institutul pentru Studiul Problemelor Minorităților Naționale; respectiv *Posibilitățile învățării limbilor minorităților naționale în comunitățile multietnice* de către Gheorghe Sarău.

Informații în legătură cu această conferință se găsesc pe pagina web a Asociației Divers: <http://www.divers.org.ro>.

▪ despre buletinul informativ *Noutăți*

Lucrările științifice recent apărute și evenimentele de importanță majoră în domeniul cercetării minorităților naționale din România incluse în acest buletin informativ nu constituie o listă completă. Cei interesați să coopereze la realizarea lui sunt rugați să ne contacteze la adresa centru.doc@ispmn.gov.ro. Cei care nu doresc să primească acest buletin informativ sunt invitați să ne contacteze în acest sens.

Informații detaliate în legătură cu proiectul *Noutăți în cercetarea minorităților naționale din România* și numerele anterioare ale buletinului informativ se găsesc pe pagina de internet ISPMN [<http://ispmn.gov.ro/>].